

Harri Haataja

MUSIIKKIVIDEON OHJAAMINEN

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Mediatekniikan koulutusohjelma
Toukokuu 2016**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Toukokuu 2016	Tekijä/tekijät Harri Haataja
Koulutusohjelma Mediatekniikka		
Työn nimi MUSIIKKIVIDEON OHJAAMINEN		
Työn ohjaaja Timo Taari	Sivumäärä 17	
Työelämäohjaaja Aðalbjörn Tryggvason		
<p>Ohjasin musiikkivideon islantilaiselle Sólstafir-nimiselle musiikkiyhtyeelle, joka kuvattiin Islannissa. Tässä projektissa olin vastuussa käsikirjoittamisesta, kuvakäsikirjoittamisesta sekä ohjaamisesta. Lisäksi leikkasimme ja editoimme videon yhdessä Vesa Rannan kanssa. Kävin läpi eri työvaiheet ohjaajan näkökulmasta kuitenkin menemättä käytännön työvaiheiden yksityiskohtiin. Tarkastelin asioita hieman laajemmalla perspektiivillä ja avasin syitä, miksi video on sellainen kuin se on ja mitkä asiat tähän vaikuttivat. Työvaiheet jaoin esituotantoon, kuvauksiin ja jälkituotantoon. Päälähteinä tässä työssä käytin elokuvan analysointiin erikoistuneita Youtube-kanavia, jotka ovat olleet minulle suureksi avuksi elokuvatuotannon opiskelemisessa. Valmis musiikkivideo on nähtävissä osoitteessa: https://www.youtube.com/watch?v=HQkGUzliIc4</p>		

Asiasanat

Elokuvatuotanto, esituotanto, jälkituotanto, käsikirjoitus, musiikkivideo, ohjaaja

ABSTRACT

CENTRIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES	Date May 2016	Author Harri Haataja
Degree programme Media technology		
Name of thesis DIRECTING A MUSIC VIDEO		
Instructor Timo Taari	Pages 17	
Supervisor Aðalbjörn Tryggvason		
<p>I directed a music video for an Icelandic band called Solstafir. The video was shot in Iceland. In this project I was responsible for directing, writing and constructing a storyboard. In addition I edited the video together with Vesa Ranta. I shift trough the production process from the directors point of view without going too much in to detail about the practical side of things. I focused more on the bigger picture of why the video looks like it does now and what were the reasons which led to that. I split up the production process in to pre-production, filming process and post-production. My main sources for this thesis were Youtube channels which analyze the art of filmmaking. These channels have been a big help for my studies on filmmaking. The finished music video can be seen at: https://www.youtube.com/watch?v=HQkGUzIiIc4</p>		

<p>Key words Director, film, manuscript, music video, post-production, pre-production, production</p>
--

KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY

Antagonisti	Protagonistin eli päähenkilön päävastustaja.
FPS	Merkitsee sitä kuinka monta kuvaa kamera ottaa sekunnissa.
Intervallikuvaus	Elokuvauksen tekniikka, jossa saadaan aikaan tapahtumiltaan nopeutettua elokuvaa ottamalla kohteesta kuvia normaalia elokuvausta hitaammin ja esittämällä tulos sitten normaalilla nopeudella.
Kuvakäsikirjoitus	Liikkuvan kuvan käsikirjoitukseen perustuva kuvaussuunnitelma, jossa elokuvan tapahtumat esitetään sarjakuvan tapaan.
Leikkaus	Elokuvan jälkituotannossa työvaihe, jossa kuva ja ääni yhdistetään kuvatusta ja äänitetystä materiaalista yhtenäiseksi kokonaisuudeksi.
Protagonisti	Kertomuksen päähenkilö.
Värimäärittely	Muuttaa ja parantaa videon tai yksittäisen kuvan värejä.

**TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELY
SISÄLLYS**

1 JOHDANTO	1
2 OHJAAJAN ROOLI	2
3 ESITUOTANTO	3
3.1 Käsikirjoitus	3
3.2 Kuvauspaikkojen etsintä	6
3.3 Kuvakäsikirjoitus	6
4 KUVAUKSET	7
4.1 Kuvaustyyli	7
4.2 Ensimmäinen kuvauspäivä	8
4.3 Toinen kuvauspäivä	9
5 JÄLKITUOTANTO	11
5.1 Leikkaus	11
5.2 Värimääritys	12
6 JULKAISU	15
7 POHDINTA	16
LÄHTEET	17
KUVAT	
KUVA 1. Eriävä liikkumissuunta	5
KUVA 2. Vasemmalta oikealle liikkumissuunta	5

1 JOHDANTO

Tässä työssä käydään läpi musiikkivideon tuotannon eri työvaiheet ohjaajan näkökulmasta. Tuotimme musiikkivideon pääosin kahdestaan työparini Vesa Rannan kanssa, joka toimi tässä projektissa kuvaajana sekä tuottajana. Itse olin vastuussa käsikirjoittamisesta, kuvakäsikirjoittamisesta sekä ohjaamisesta. Lisäksi leikkasimme ja editoimme videon yhdessä Vesa Rannan kanssa. Video tuli Solstafir-nimiselle bändille, joka kuvattiin Islannissa. Tavoitteenamme oli tuottaa mahdollisimman vaikuttava video, jolla saisimme näyttöjä osaamisestamme tulevaisuutta varten. Lisäksi yksi pääkriteereistämme oli tehdä musiikkiin ja itse yhtyeen imagoon soveltuva video.

Tällaisessa pienemmässä videotuotannossa ohjaajalla on perinteisiin isompiin tuotantoihin nähden vähemmän työntekijöitä ohjastettavana, mikä tarkoittaa sitä, että suurin osa asioista on tehtävä itse. Tässä työssä en kuitenkaan halunnut käsitellä asioita konkreettisesti teknisen osaamisen kannalta, kuten sovellusten tarkkaa käyttöhistoriaa. Halusin pysyä hieman laajemmassa perspektiivissä siitä, mitä musiikkivideon ohjaajana tein eri työvaiheissa, millä tavalla käsikirjoitin videon ja mitkä asiat vaikuttivat siihen, mitä videossa tapahtuu. Pohdin myös, mitä asioita tein, jotta video näyttää siltä kuin se nyt näyttää ja mitkä asiat olivat syynä siihen.

2 OHJAAJAN ROOLI

Ohjaaja on elokuvan kokonaisvaikutelman ja tunnelman pääarkkitehti, jolla on vastuu siitä, että tekninen ja tulkinnallinen puoli saavuttavat tasapainon. Hänen täytyy luoda yhteinen aaltopituus, jotta monia ammatteja käsittävä työryhmä, yhtä lailla äänittäjä ja kuvaaja kuin näyttelijä, maskeeraaja ja puvustaja, löytävät yhteisen sävelen. Ihannetapauksessa ohjaaja on vahva persoonallisuus, joka suo itselleenkin työryhmän jäsenelle suuriakin vapauksia, jotta jokainen voi kirvoittaa itsestään parhaansa. (Bagh 2009, 11-12.)

Ylläoleva lainaus kuvailee mielestäni hyvin ohjaajan työpanosta, sillä hyvät ohjaajat kertovat tarinan heidän omalla tavallaan. Tämä näkyy monien suurten ohjaajien työssä hyvin selvästi, sillä jokaisella on oma tyyliinsä ohjata elokuvaa, mikä välittyy heidän työtään katsellessa. Usein ohjaajan tyyli paistaa tarinan läpi elokuva elokuvan jälkeen.

Vaikka ohjaaja ei itse käsikirjoittaisi teostaan, hän tutkii käsikirjoituksen kontekstia ja pyrkii ymmärtämään, mitä tarinassa todella tapahtuu. Hän luo tästä oman näkemyksensä ja yrittää erilaisilla tavoilla välittää oman näkemyksensä tilanteesta tai asiasta katsojalle. Ohjaajan on luotettava omaan näkemykseensä, jotta voi ohjata koko muun tuotantotiimin toimia haluttuun suuntaan. Usein elokuva tai lyhyempi video kuitenkin kasvaa ja muuttuu koko ajan projektin edetessä, joten visiossa on oltava liikkumistilaa. Ohjaajan on pystyttävä kommunikoimaan tuotantotiimin kanssa tehokkaasti ja rakentavasti. Jos jotain päätöstä kyseenalaistetaan, oli se sitten kuvakulma, näyttelijän vuorosanat tai leikkaus, on ohjaajan parasta selittää omat ajatuksensa ja syyt tähän tulokseen päätymiseen. Tämän jälkeen on hyvä käydä rakentavaa keskustelua asiasta, jolloin lopullisesta tuotteesta tulee mahdollisimman hyvä.

3 ESITUOTANTO

Esituotantoon sisältyvät kaikki kuvauksia edeltävät työvaiheet. Huolella tehty esituotanto helpottaa varsinaisen tuotannon eli kuvausten sujuvuutta, vähentää yllättäviä tilanteita sekä auttaa kustannusten hallitsemisessa. (Ammattinetti 2016.) Esituotannossa työparini Vesa Ranta, joka toimi projektissa kuvaajana sekä tuottajana, hoiti pääosin käytännön asioita kuten lentoliput, majoituksen sekä autovuokran. Itse keskityin käsikirjoitukseen ja tämän pohjalta hahmottelin kuvakäsikirjoituksen. Esituotantoon kuului myös näyttelijöiden etsiminen tuotantoa varten. Yhtyeen jäsenet ehdottivat meille heidän entuudestaan tuntemaa islantilaista näyttelijää Gudmundur Ingi Thorvaldssonia. Esitin yhtyeelle rekvisiitta ja näyttelijän puvustus- tarpeet, jotka he logistisista syistä hoitivat valmiiksi kuvauksia varten Islannissa.

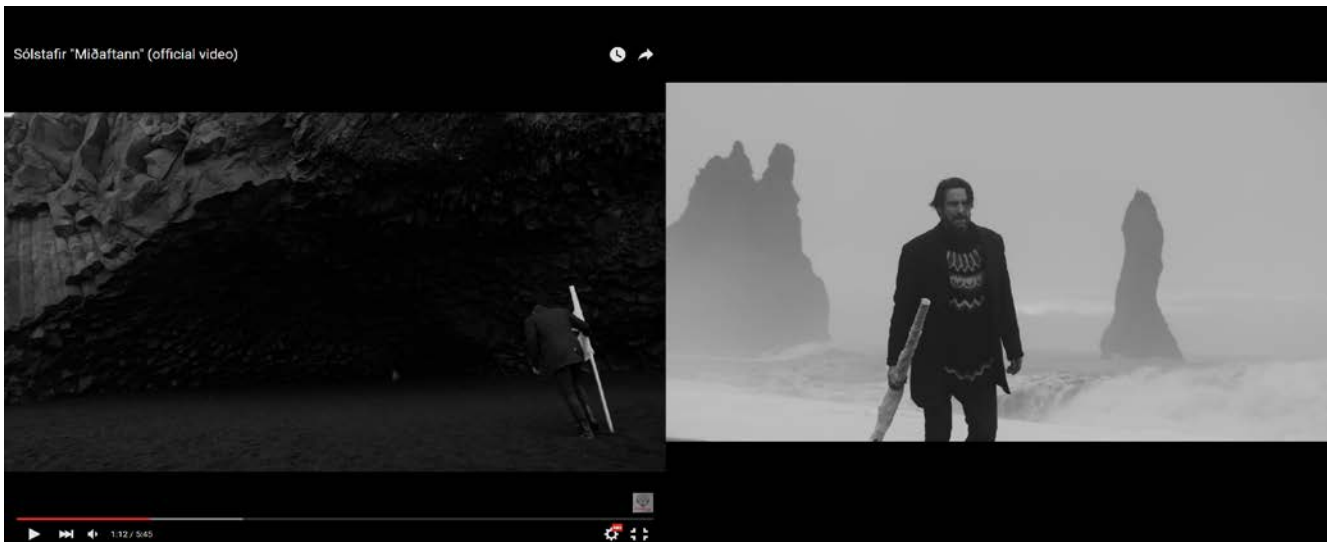
3.1 Käsikirjoitus

Musiikkivideon käsikirjoituksessa minulle annettiin täysin vapaat kädet, sillä yhtye halusi kuulla meiltä ideoita videon suhteen ennen työn tilausta. Itse yhtyettä emme voineet kuvata, sillä he olivat kuvausten ajankohtana kiertueella. Ottaen huomioon kappaleen tyylin, yhtyeen jäsenten kuvaamiselle ei muutenkaan ollut mielestäni erityistä tarvetta. Promoamisen vuoksi monet musiikkivideot keskittyvät esittelemään yhtyettä videolla. Yhtyeen näyttämättä jättäminen vapautti siis paljon aikaa videolla ja päätin täyttää tämän ajan tarinankerronnalla, kuvallisella ilmaisulla sekä kauniilla kuvilla.

Aloitin käsikirjoittamisen kuuntelemalla yhtyeen tuotantoa paljon, etenkin Midaftann-kappaletta, jolle video tulisi. Lisäksi katselin kuvia islantilaisesta maisemasta, jotta osaisin hahmottaa puitteet tarinan ympärille. Musiikki määritteli videon tunnelman ja kappaleen lyriikoista otin eniten vaikutteita kuvattavaan tarinaan. Kappaleen musiikki ja sen lyriikat kulkevat käsi kädessä. Tunnelma on maalailevaa melankoliaa höystettynä pienellä toivon kipinällä. Tämän pohjalta kirjoitin tarinan, jossa merellä veden varaan joutunut mies on ajelehtinut rantaan ja mies herää aaltojen iskiessä hänen ylitseen. Mies lähtee vaeltamaan halki erämaan koittaen löytää turvapaikkaa. Henkihieverissä vaeltava mies löytää pieniä toivon merkkejä matkallaan, esimerkiksi videon alkupuolella hän löytää vesiastian, josta saa voimaa jatkaa matkaansa. Videon käännekohdassa, kun mies luulee jo loppunsa koittaneen, hän huomaa

vuoren rinteellä liehuvat liput, jotka opastavat hänet oikealle tielle. Videon lopulla mies löytää turvapaikkansa.

Käsikirjoituksen tarinan kaari on yksinkertainen ja protagonistin tavoite on selkeä, on selviytyvä. Antagonisti tarinassa on Islannin armoton ja karu luonto. Musiikkivideossa harvemmin käytetään dialogia, joten tarinankerronta nojaa kuvalliseen ilmaisuun. Jaoin tarinankerronnan neljään erilliseen muotoon. Ensimmäinen on katsojalle ilmeisin, eli se mitä protagonistin tekee tai mitä hänelle tapahtuu. Henkensä puolesta eteenpäin vaeltaminen, veden löytäminen, toivon menettäminen sekä lopulta pelastuminen. Toinen osa-alue on maisema. Tarinan alkupuolella tulee selväksi, että mies on täysin luonnon armoilla. Videon edetessä maisema pysyy armottomana, karuna ja autiona korostaen protagonistin ja antagonistin välistä suhdetta. Tarinan käännekohtassa, kun protagonistin kiipeää vuorenrinteelle, jossa liput liehuvat osoittaen hänelle tietä pelastukseen, avautuu erinäköinen maisema kuin videolla aiemmin. Se on vehreä, lupaava ja kaunis. Tässä kohtaa videota värimaailma muuttuu mustavalkoisesta värilliseksi, mikä on kolmas tarinankerronnan muoto. Neljäs tarinankerronnan muoto on protagonistin liikkumissuunta. Materiaali, jossa sivuttaisliike on oikealta vasemmalle, saa katsojan tuntemaan sen ikävältä ja jännittyneeltä. Tutkimuksen mukaan katsojien mielestä sivuttaisliike oikealta vasemmalle sai heidät tuntemaan enemmän negatiivisia tuntemuksia kuin materiaali, jossa sivuttaisliike oli vasemmalta oikealle (Which way did he go? 2016). Alkupuolella protagonistilla ei ole yhtäjaksoista sivuttaisliikkumissuuntaa matkallaan, vaan sivuttaisliike on ensin oikealta vasemmalle ja heti seuraavassa kuvassa vasemmalta oikealle, kuten kuvassa 1. näkyy.

KUVA 1. Eriävä liikkumissuunta (Solstafir Midaftann Official video 2015)

Kuvan 1 vasemmanpuoleisessa osassa videon päähenkilö liikkuu oikealta vasemmalle ja oikeanpuoleisessa kuvassa vasemmalta oikealle. Eriävä liikkumissuunta vastaa protagonistin sekavaa tilaa sekä määränpään puuttumista. Parhaimmillaan tällä keinolla saadaan katsoja tuntemaan epäjärjestyttä ja epämukavia tuntemuksia. Tarinan käännekohtan jälkeen liikkumissuunta on vasemmalta oikealle, osoittaen sen, että protagonisti on oikealla tiellä, matkalla eteenpäin ja kohti pelastusta (KUVA 2). Tällä tavoin eritellyt kuvallisen ilmaisun tavat tukevat toinen toisiaan ja tekevät tarinan käännekohtasta voimakkaamman ja mielenkiintoisemman.

Kuva 2. Vasemmalta oikealle liikkumissuunta (Solstafir Midaftann official video 2015)

3.2 Kuvauspaikkojen etsintä

Kun käsikirjoitus oli valmis, täytyi meidän etsiä tähän tarkoitukseen parhaiten sopivat kuvauspaikat. Islanti kuvauspaikkana on luontonsa puolesta todella monipuolinen ja upea. Käytimme apuna Google Maps -karttapalvelua kuvauspaikkojen etsimiseen. Lisäksi saimme apua yhtyeen paikalliselta ystävältä, joka auttoi etsimään Googlesta löytämiämme maisemia Islannista. Islannin luonnon puolesta käsikirjoituksen vaatimat paikat, kuten merenranta, luola, vuorenrinne sekä erämaa, löytyivät helposti. Viimeisessä kuvassa näkyvä erämaan keskellä oleva rakennus oli hieman vaikeampi löytää ja teimmekin sen suhteen hieman kompromisseja. Suurin haaste oli kuitenkin se, että näyttelijä oli meidän käytettävissämme ainoastaan kaksi päivää, joten kiireinen aikataulu oli suurin tekijä kuvauspaikkojen valitsemisessa käsikirjoituksen jälkeen. Tehtävää vaikeutti entisestään se, että käsikirjoitus vaati neljän erityylisten maiseman kuvaamista eli merenrantaa, mustahiekkaista erämaata, vuoristoa sekä vehreitä kukkuloita. Tähän saimme suuresti apua bändin ystävältä, joka lupautui auttamaan kuvauksissa. Me kerroimme hänelle, minkälaista maisemaa tarvitsemme ja hän rajasi kuvauspaikat mahdollisimman lähelle toisiaan. Päädyimme kuvaamaan kaiken materiaalin kylässä nimeltään Vik, jonka lähiympäristöstä löytyi kaikki tarvitsemamme lokaatiot.

3.3 Kuvakäsikirjoitus

Hyvä kuvakäsikirjoitus nopeuttaa itse kuvausprosessia ja monesti kuvakäsikirjoitusta tehdessä voi huomata mahdollisia ongelmakohtia, jotka on helpompi käydä läpi ja korjata tässä vaiheessa prosessia kuin kuvausten käynnistyttyä. Lisäksi kuvakäsikirjoitus toimii samalla hyvin muistillistana siitä, mitkä kuvat on jo otettu ja mitkä ovat vielä ottamatta. Tämä helpottaa pitkien kuvausten aikatauluttamista ja auttaa ohjaajaa pysymään paremmin selvillä siitä, miten kuvaukset etenevät. Tähän kuvaukseen kuvakäsikirjoituksen laatiminen oli kuitenkin haastavaa, sillä emme täysin tunteneet kuvausympäristöämme muuten kuin valokuvien perusteella. Päätin olla tekemättä kuva kovalta -tyylistä kuvakäsikirjoitusta, jotta se olisi joustava. Tällöin kuvaustilanteessa pystymme valitsemaan kuvat, jotka parhaiten sopivat taustalla vallitsevaan maisemaan. Päädyin hahmottelemaan paperille tärkeimmät kohtaukset, joista minulla itselläni oli jo valmiiksi selvä visio, miten haluan nämä tietyt kohtaukset kuvattavan. Tähän tuotantoon tein kuvakäsikirjoituksen lähinnä siksi, että saisin visioni helpommin esitettyä kuvaajalle.

4 KUVAUKSET

Kuvausten alkaessa porukkaamme liittyi turkulainen valokuvaaja Jussi Vierimaa, joka hoiti ilmakuvaukset kuvauskopterillaan. Minä, Ranta ja Vierimaa saavuimme Islantiin kuvauksia edeltävänä iltana, jolloin kerkesin pohjustaa näyttelijää hänen roolihahmostaan sekä käsikirjoituksesta. Lisäksi pohjustin kahta yhtyeen ystävää, jotka olivat lupautuneet kuvausassistentteiksi. Laadimme yhdessä koko ryhmän kanssa tulevan kuvauspäivän aikataulun ja sovimme sijainnit mistä kuvaukset aloitetaan. Kuvaukset tulivat ensisijaisesti etenemään kuvauslokaatioiden mukaan ajansäästösyistä. Kaikki kuvauslokaatiomme olivat kuitenkin onneksi melko lähellä toisiaan, joten pystyimme myös etenemään lähes kronologisessa järjestyksessä eli rannikolta sisämaalle. Tämän vuoksi ohjaajana minun oli helpompi pysyä kartalla siitä, mitkä kohtaukset olimme kuvanneet, jolloin kokonaiskuva pysyi selkeämpänä mielessäni.

Suurimman haasteen kuvauksiin toi Islannin ennalta-arvaamaton sää. Selkeä taivas saattoi hetkessä muuttua sateiseksi tai tuuliseksi, mikä vaikeutti etenkin ilmasta kuvaamista, sillä kuvauskopteri ei kestä vettä ja tuuli vaikeuttaa tasaisen kuvan saamista. Koska kuvausten aikataulu oli valmiiksi tiukka, olisi huono sää voinut pahimmassa tapauksessa häiritä kuvauksia todella paljon. Onneksi olimme onnekkaita ja epäedullinen sää häiritsi kuvauksia suhteellisen vähän.

4.1 Kuvaustyyli

Päädyimme kuvaamaan kaiken 100 fps:llä, jolloin pystyimme hidastamaan kuvaa huomattavasti ja silti säilyttämään sulavan liikkeen ja terävän kuvan. Tämä on yksi keino, jolla saimme luotua seesteisen, melkein unenomaisen, mutta dramaattisen ilmapiirin, joka istuu Solstafirin musiikin luonteeseen ja etenkin tähän kappaleeseen hyvin. Tähän tyyliin päätyminen oli minulle ja kuvaaja Vesa Rannalle luontainen ratkaisu, sillä se istui meidän molempien visioomme. Kuvaukset suoritimme melkoisen pienellä määrällä kalustoa. Käytimme kuvauksissa Sony'n FS 7 - videokameraa sekä DJI Phantom 3 -kuvauskopteria. Kaikki maasta kuvatut otot olivat staattisia kuvia, joissa kamera itsessään ei liikkunut lainkaan, joka istuu videon yleiseen seesteiseen tahtiin. Tämän vuoksi emme tarvinneet muuta kuin perinteisen kolmijalan maassa operoitavalle kameralle.

Käytimme kuvauksissa hyvin paljon laajoja ilmasta kuvauskopterin avulla kuvattuja kuvia, joissa esittelemme protagonistin ympärillä vallitsevaa maisemaa. Näissä kuvissa käytimme isoa terävyysaluetta, jotta maisema näkyy selkeänä ja vallitsevana taustana. Samasta syystä käytimme isoa terävyysaluetta myös maasta käsin kuvattaessa. Lyhyttä tervävyysaluetta käytimme ainoastaan muutamassa erikoislähikuvassa.

Ohjaajana annan yleisiä ohjeita kuvaajalle ja näyttelijälle kuvausten alussa, sekä kerron, mitä haen kohtaukselta. Vältin liian tarkkoja ja ykistyiskohtaisia ohjeita, jotta näyttelijöille ja kuvaajalle jää tilaa tuoda oma panoksensa, sekä mahdollisuus tuoda esille heidän omaa näkemystään kuvaustilanteeseen. Tällöin kohtaukseen voi tulla uudenlainen tyyliuunta, joka voi sopia tilanteeseen loistavasti, vaikken itse osannut sitä ajatella. Jos heidän näkemyksensä kohtauksesta menee ristiriitaiseen suuntaan oman visioni kanssa, annan tarkempia ohjeita, sekä perustelen, miksi mielestäni kohtausta pitää mennä tiettyyn tyyliuuntaan.

4.2 Ensimmäinen kuvauspäivä

Aloitimme kuvaukset heti aamun sarastaessa, sillä kuvasimme kaiken käyttäen ainoastaan luonnonvaloa, mikä asetti omat aikarajansa kuvauksiin. Lisäksi halusimme hyödyntää aamun utuisen valon kohtaukseen, jossa protagonistista herää vedestä. Ensimmäinen kuvauslokaatio oli lähistöllä sijaitseva Black Sand Beach -ranta, joka valitettavasti on myös suosittu turistikohde. Kun saavuimme rannalle, se oli lähes tyhjä muista ihmisistä, mikä oli ehdottoman tärkeää tarinan kannalta. Kuvausten edetessä jouduimme kuitenkin hieman pyytämään paikalle saapuneilta turisteilta kärsivällisyyttä, jotta saimme laajemman kuvakulman kuvat kuvattua.

Rannalta siirryimme kuvaamaan lähellä sijaitsevalle mustahiekkaiselle aavikolle, jossa kerkesimme kuvata muutaman oton ennen kuin päivänvalo alkoi hiipua ja lopetimme kuvaukset siltä päivältä. Päästimme näyttelijän kotiinsa, mutta lähdimme vielä kuvaajien sekä assistentin kanssa katsastamaan seuraavan päivän kuvauskohteita. Sankka sumu hieman häiritsi tätä työtä, mutta löysimme silti kuvauspaikat, joiden uskoimme toimivan loistavasti. Siirryimme sen jälkeen talolle, jossa yövyimme ja aloimme valmistella kuvauskalustoa toisen päivän kuvauksiin.

4.3 Toinen kuvauspäivä

Aloitimme toisen kuvauspäivän mustahiekkaisen aavikon kohtauksella, joka toimii videon tarinan kaaren yhtenä käännekohdista. Tässä kohtauksessa (videon kohdassa 2:44) protagonistilla luulee loppunsa koittaneen ja on väsynyt harhailemaan erämaassa ilman suuntaa. Tästä turhautuneena protagonistilla huutaa taivaalle ja luovuttaa. Tämä kohtaus vaati näyttelijältä huomattavasti enemmän kuin aiemmat kohtaukset, joten pohjustin näyttelijää enemmän kuin aiemmin. Näyttelijä oli kuitenkin nopeasti samalla aaltopituudella kanssani ja hoiti työnsä loistavasti.

Seuraavaksi meidän oli määrä kuvata kohtaus, jossa protagonistilla huomaa vuorenrinteellä liehuvat liput ja kiipeää niiden rinnalle. Emme olleet vielä päättäneet, millä vuorenrinteellä tämä kuvattaisiin. Huomasin lähistöllä olevan vuorenrinteen, josta aukeaisi kaunis ja vihreä näkymä, joten päätin, että se olisi loistava kuvauspaikka. Tämä lokaatio osoittautui kuitenkin haastavaksi, sillä kun lähdimme kiipeämään vuorenrinteelle, se oli huomattavasti korkeampi ja jyrkempi, miltä aluksi vaikutti. Kiipeämiseen hukkautui paljon aikaa ja kun olimme saaneet liput ja näyttelijän ylös selvisi, että kuvaajamme Ranta ei millään pääsisi kuvauskalustonsa kanssa rinnettä ylös. Päätin, että kuvaisimme koko kohtauksen kuvauskopterilla, sillä rinteeltä aukeava näkymä istui tarinaan täydellisesti ja mikäli emme saisi tätä kohtausta kuvattua olisin tuhlanut todella paljon aikaa turhaan ja kuvattavaa oli vielä paljon jäljellä.

Lopuksi siirryimme kuvaamaan videon loppukohtaukset hieman vihreämpiin maisemiin, jotka olivat noin tunnin auto- ja kävelymatkan päässä. Videon loppupuolen maisemissa on suuri kontrasti aiempiin maisemiin verrattuna. Alussa on synkkää, autioita ja karua maisemaa, lopussa taas vihreää valoisaa ja selkeää. Maiseman muutos oli yksi tarinankerronnan muoto, jota käytin tässä projektissa ja olin kaiken kaikkiaan todella tyytyväinen löytämiimme kuvauspaikkoihin. Viimeisessä kohtauksessa näkyvä lato oli kompromissi, sillä en olisi halunnut rakennuksen olevan niin aution ja räjähtävän näköinen, mutta maisema sen ympärillä oli täydellinen ja rakennusta kuvattaessa painotin enemmän turvaa kuin kodikasta mielikuvaa. Saimme kuitenkin viimeisestä kohtauksesta tyydyttävän, sillä lisäsimme ikkunaan valon, jolloin syntyy mielikuva jonkun ihmisen olevan siellä, tarkoittaen protagonistin pelastusta. Viimeisessä kuvassa protagonistilla seisoo talon edustalla ja laskee valkoisen lipun käsistään, joka hänellä on ollut mukana koko matkan ajan, symboloiden sitä, että hän viimein löysi tiensä turvaan. Lopputekstien taustalle laitoimme aiemmin kuvattua materiaalia aalloista, joka muis-

tuttaa katsojaa videon alkutilanteesta ja protagonistin matkasta. Viimeiseksi kävimme kuvaamassa maisemakuvia ilman näyttelijää. Ensimmäisenä kuvasimme intervallikuvauksen, joka videossa sijoittuu protagonistin romahduksen jälkeen videoon kohdassa 03:31. Päädyimme intervallikuvausvaihtoehtoon, koska sillä sai helposti ja näyttävästi ilmastua ajan kulumista, joka oli oleellinen asia protagonistin romahtamisen jälkeen. Seuraavaksi siirryimme rannikolle kuvaamaan kuvauskopterilla videon ensimmäisen kuvauksen, jossa esitellään alue, jonne protagonistti haaksirikkoutuu.

5 JÄLKITUOTANTO

Jälkituotanto on usein videotuotannon eniten aikaa vievä osa-alue. Tämän videon osalta siinä kului aikaa suunnilleen yhtä paljon kuin esituotannossa. Tämä johtui suurimmilta osin siitä, että musiikkivideosta tuli tarinapainoitteinen ja kuvaukset suoritettiin ulkomailla, joten esituotanto vaati tarkkaa suunnittelua monessakin mielessä. Jälkituotanto kattaa leikkauksen, värimäärittelyn ja tarvittaessa erikoistehosteiden lisäyksen. Ennen kuin pystytään siirtymään itse leikkaukseen, täytyy käydä läpi kaikki kuvattu materiaali. Valikoimme kaikista yksittäisistä otoksista tarinan kannalta ehdottoman tärkeät otokset, jotka siirsimme omaan kansioon. Seuraavaksi valitsimme kaiken muun käyttökelpoisen materiaalin, joka ei välttämättä vinyt tarinaa eteenpäin, mutta sopi muuten videon yleiseen tyyliin tai oli muuten käyttökelpoista materiaalia ja siirsimme kaiken tämän materiaalin toiseen kansioon. Jälkituotannossa käytimme leikkaamiseen ja värimäärittelyyn Adobe Premiere -ohjelmaa.

5.1 Leikkaus

Musiikkivideota tehdessä musiikin pituus määrittää koko videon pituuden ja itse musiikki toimii koko videon perustana, joten se lisätään leikkauspöydälle ensimmäisenä. Jälkituotanto aloitetaan leikkauksella, jotta saadaan rakennettua yksittäisistä videoleikkeistä täyden videon pituinen runko. Tämä auttaa videon kokonaiskuvan hahmottamisessa ja onkin ensimmäinen kerta kun videon näkee konkreettisesti edessään videoleikkeiden sarjana. Näkemäni pohjalta vertailin talteen saamiamme videoklippejä alkuperäiseen visiooni. Seuraavassa työvaiheessa työstimme juuri rakennettua runkoa kohti visiotani siitä, miltä videon tulee näyttää. Seuraavaksi videoleikkeet täytyy yhdistää toisiinsa sujuvasti kuvallisen kerronnan puolesta sekä rytmittää se musiikkiin. Leikkaajalta vaaditaan hyvin paljon samoja taitoja ja ominaisuuksia kuin ohjaajaltakin esimerkiksi tarinankerronnan taito sekä taito hallita kuvaa informaationa, jota välitetään katsojalle oikeassa suhteessa. Kuitenkin tämänkaltaisessa pienemässä projektissa hoidin leikkauksen yhdessä Rannan kanssa.

Leikkaaja tuo tarinaan rytmin ja ohjaa katsojan katsetta valitsemalla mitä milloinkin näytetään tai jätetään näyttämättä. Milloin siis tulee leikata?

Edward Dmytryk oli elokuvaohjaaja, joka kirjoitti useita teoksia elokuvan tekemisen taiteesta. Kirjassaan *On Film Editing* (1984) hän listaa seitsemän leikkaamisen sääntöä, jotka jokaisen hyvän editoijan kuuluu tietää.

Sääntö 1: Älä koskaan leikkaa ilman positiivista syytä.

Sääntö 2: Jos et osaa päättää tarkkaa kohtaa, leikkaa pitemmäksi mieluummin kuin lyhyeksi.

Sääntö 3: Aina jos mahdollista leikkaa liikkeeseen.

Sääntö 4: Tuore on vanhaa parempi.

Sääntö 5: Kaikki kohtaukset tulisivat alkaa ja loppua jatkuvaan liikkeeseen.

Sääntö 6: Leikkaa mieluummin oikeisiin arvoihin perustuen kuin pareihin

Sääntö 7: Olennainen sisältö ensin, sitten muoto.

(Filmmaker IQ 2011; Dmytryk 1984)

Musiikkivideon leikkaamisessa pätevät hyvin pitkälle samat säännöt. Suurin ero kuitenkin musiikkivideon ja elokuvan leikkaamisen välillä on se, että musiikkivideossa musiikki vaikuttaa suuresti leikkauksen rytmiin. Musiikin rytmi vaikuttaa siihen, milloin leikkauksia tehdään. Lisäksi tämänkaltaisen tarinallisen videon tapahtumat täytyy yhdistää tiettyihin kohtiin musiikissa. Esimerkiksi tarinan käännekohtan ajoitin samaan kohtaan, jossa kappale lähtee viimeiseen nosteeseen. Musiikkivideossa ajan ja paikan tunne voi olla hyvinkin epämääräinen ja jatkuvuuden tunne ei ole yleensä tärkeä. Kuitenkin tässä videossa päädyin hyvin tarinan-kerronnalliseen lähetysmistapaan, jolloin näihin asioihin täytyi kiinnittää paljon enemmän huomiota kuin musiikkivideoissa yleensä.

5.2 Värimäärittely

Jotta värimäärittelyssä on mahdollisimman paljon toimintatilaa, on suositeltavaa, että kuvataan asetuksilla, jotka eivät tee minkäänlaisia parannuksia kuvaan vielä itse kamerassa. Tällöin kamerasta ulos saatavat kuvat ovat väritykseltään haaleita ja kuvan kontrastisuus on todella pieni, joka johtaa siihen, että editointivaiheessa kuvassa on paljon enemmän varaa viedä se haluttuun suuntaan. Värimäärittelyssä parannetaan videon värimaailmaa ja viedään sitä tiettyyn suuntaan. Mutta mihin suuntaan värimaailma viedään? Värimäärittelyllä voidaan

suuresti vaikuttaa ja vahvistaa kuvan välittämää tunnetilaa. Katsoja reagoi erilaisiin väreihin erilaisilla tavoilla.

Esimerkiksi viemällä videon värimaailma kohti punaisia sävyjä katsoja kokee tapahtumat intensiivisinä ja se saa mahdollisesti katsojan hermostuneeksi ja jännityneeksi. Toisaalta taas jos värimaailma viedään sinertävään suuntaan, kuva välittää kylmää, kolkkoa ja seesteistä tunnelmaa. Värillä voidaan myös kehittää hahmoa tai viedä tarinaa eteenpäin. Esimerkiksi hahmo voi pukeutua aina punaiseen, mutta tarinan käännekohtan jälkeen, oli se sitten toisen hahmon kuolema tai vaikkapa liikkuminen eteenpäin hahmolle annetussa tehtävässä, hahmo voi vaihtaa pukeutumisen punaisesta vaikkapa valkoiseen. Muutos tapahtuu ja se vaikuttaa katsojaan vähintään alitajuntaisesti. (Colour in storytelling, 2015.)

Parhaimmillaan värin käyttötapa on palvella hahmoja ja viedä tarinaa eteenpäin. Väri on helppoa saada näyttämään hyvältä ja näyttävältä, mutta vaikeampaa ja sitäkin tärkeämpää on saada se palvelemaan tarinaa. Vaikka värit saisi näyttämään hyvältä, niiden vaikutus videoon kokonaisuutena on huomattavasti vähäisempi, ellei niiden takana ole merkitystä. (Maurine 2015.) Meidän videomme kohdalla päädyimme suurimmilta osin mustavalkoiseen värimaailmaan, mutta se ei tarkoita sitä, ettei kuvan värejä voisi määrittellä. Mustavalkoisessa skaalassa on todella paljon eri sävyjä. Onko musta tarpeeksi mustaa? Erottavatko pilvet harmaasta taivaasta? Onko kuvassa tarpeeksi kontrastia? Mustavalkoista kuvaa voi myös muokata. Halusin kuvista voimakkaita, kontrastikkaita ja synkkiä. Lähdin käsittelemään kuvien arvoja eli kontrastia, varjoja, kohokohtia, mustaa ja valkoista niin kauan, kunnes ne miellyttivät visuaalista silmääni ja loivat kokonaisuuteen sopivan tunnelman.

Kuten jo aiemmin olen kertonut, tässä videossa tarinaa rakennetaan useilla erilaisilla keinoilla, jotka tukevat toinen toisiaan. Kaikki osa-alueet kulminoituvat tarinan käännekohtaan, jossa protagonistin löytää suunnan matkalleen ja mahdolliselle pelastumiselleen. Näkyvimpänä tässä käännekohtassa on värimaailman muutos mustavalkoisesta värilliseen. Värimaailman muutoksen tapahtuessa protagonistin seisoo vuorella, josta aukeaa näkymä laaksoon. Värien muuttuessa laakso vaikuttaa lupaavalta, vehreältä ja seesteiseltä. Video jatkuu tästä eteenpäin värillisenä, vaikkakin hieman haaleissa sävyissä, sillä en halunnut loppuun liian pirteää värimaailmaa. Mielestäni videon värimaailma ja sen muutos onnistuivat erinomaisesti. Videon värimaailma kuvastaa protagonistin tilaa. Protagonistin ollessa eksyksissä ja epätoivoinen videon mustavalkoinen värimaailma tukee hyvin tarinaa ja luo dramaattisen ja epätoivoisen

tunnetilan. Käännekohtan jälkeen protagonistilla on suunta matkallaan ja lupaus paremmasta, mikä ilmentyy muuttuvalla värimaailmalla mustavalkoisesta värilliseen. Värien muutos tapahtuu pikkuhiljaa yhden pitkän kuvauksen aikana, jossa protagonististi näkee vuorenrinteeltä avautuvan vehreän maiseman. Värien käytöllä on näin ollen merkitys ja se tekee videon käännekohtasta entistä vaikuttavamman.

6 JULKAISU

Saatuamme videon valmiiksi lähetimme sen yhtyeelle hyväksyttäväksi. Bändi oli erittäin tyytyväinen videoon ja heillä ei ollut juurikaan toiveita muutoksille. Bändin hyväksynnän jälkeen lähetimme videon heidän managerilleen Erin Lynchille, joka toimitti sen edelleen bändin levy-yhtiölle Season of Mistille. Myös managerilta ja levy-yhtiöltä saimme kovasti kiitosta videon laadukkaasta lopputuloksesta. Manageri ja levy-yhtiö rupesivat tämän jälkeen markkinoimaan videota musiikkialan lehdistölle ja muille toimijoille. Video saatiinkin ensijulkaisuun amerikkalaisen National Public Radion sivuille (npr.org). NPR:ta voi jokseenkin verrata suomalaiseen Yleisradioon. NPR hoitaa jakelua 900:lle radioasemalle Yhdysvalloissa ja se on tuottanut ja hoitanut jakelun uutisiin ja kulttuuriohjelmiin vuodesta 1970 lähtien. NPR oli siis meille loistava julkaisija ja se julkaisi videon sivuillaan yksinoikeudella viikon ennen yleistä julkaisupäivämäärää. Viikkoa myöhemmin Season of Mist-levy-yhtiö julkaisi videon Youtube-kanavallaan. Lisäksi bändi mainosti videota erinäisissä sosiaalisen median kanavissaan.

7 POHDINTA

Lähtökohtana tähän projektiin lähtiessä meidän tavoitteenamme oli tehdä kaunis musiikkivideo, joka sulautuisi täydellisesti Solstafirin musiikkiin. Musiikin tekijällä on aina jokin asia, tunnetila tai tarina, jota musiikki edustaa. Mielestäni on tärkeää koittaa ymmärtää, minkälaisesta paikasta tai näkemyksestä musiikki kumpuaa. Tämän ymmärtämisen pohjalta voi lähteä suunnittelemaan omaa näkemystään siitä, minkälainen video edustaa juuri sitä kappaletta, jolle video tulee. Tällöin itse musiikin esittäjä ja fanit ottavat myös musiikkivideon helpommin omakseen. Videon julkaisun jälkeen se saikin osakseen paljon kiitosta bändiltä sekä levy-yhtiöltä, lisäksi NPR:n toimittaja Lars Gotrich kuvaili videota seuraavasti: ”Harri Haataja ja Vesa Ranta ohjasivat tämän upean videon, jonka he kuvasivat pääosin mustavalkoisena keskellä karua ja suurenmoista Islannin maisemaa.” Video sai myös hyvää palautetta pienemmissä, metallimusiikkiin erikoistuneissa uutissivustoissa. Bändin faneilta ja muulta yleisöltä tullut palaute sosiaalisen median eri kanavien kautta esimerkiksi Youtubessa ja Facebookissa on ollut myös hyvää.

Video saisi siis paljon hyvää palautetta ja olen myös itse tyytyväinen lopputulokseen. Teimme videon siksi, että saisimme näytetöitä tulevaisuutta varten. Tässäkin video on onnistunut, sillä olemme jo aloittaneet seuraavan projektin bändin kanssa, joka vakuuttui nähtyään Solstafirille tekemämme videon. Voi siis sanoa, että tavoitteeseen on päästy ja olen itsekin tyytyväinen siihen, millainen videosta lopulta tuli. En ole varma, mitä asioita muuttaisin videosta näin jälkepäin ajateltuna etenkin, mikäli mietitään videota kokonaisuutena eikä niinkään yksittäisiä asioita videolla. Se on kuitenkin selvää, että videon ja elokuvan tuotannossa on loputtomasti opittavaa ja vaikka kaiken opettelisikin, jokainen projekti on omalla tavallaan uniikki, jonka mukana tulee aina uusia, yllättäviä ja haastavia tilanteita.

LÄHTEET

Ammattinetti. Elokuva-ala. Elokuvan tuotantoprosessi. Saatavissa:

http://www.ammattinetti.fi/ammattialat/detail/79_ammattiala .Viitattu 21.3.2016.

Bagh, P. 2009. Salainen muisti. Elokuvan tarina. Helsinki: WSOYpro Oy.

Colour in storytelling. (Channel Criswell) 2015. Saatavissa:

<https://www.youtube.com/watch?v=aXgFcNUWqX0>. Viitattu 15.4.2016

Dmytryk, E. 1984. On Film Editing. Focal Press.

Filmmaker IQ. 2011. Saatavissa: <http://filmmakeriq.com/2011/04/7-rules-of-editing-by-edward-dmytryk/>. Viitattu 10.4.2016.

Marine. J. 2015. No Film School. Saatavissa: <http://nofilmschool.com/2015/08/history-importance-color-cinema-storytelling-film-lewis-bond>. Viitattu 15.4.2016.

Which way did he go? Lateral character movement in film. (Now You See It) 2016. Saatavissa: <https://www.youtube.com/watch?v=Ys8-a0yD-MM>. Viitattu 8.4.2016.